Fotohistoria FT026G

Mittuniversitetet
HT 2024

Slutinlämning 3:1

Henri Cartier-Bresson

Fotohistoria, Mittuniversitetet. HT 2024
Slutinlämning 3:1. Datum: 241103

Mats Vinberg mchwinberg@gmail.com 0708 87 43 39

Introduktion

"If you had a career that had five great photographs, that would be pretty good. He has made hundreds of them. Nobody else has that track record".[1]

Henri Cartier-Bresson (H.C-B) föddes 1908 i Bretagne, Frankrike. Redan som tonåring intresserade han sig för målning och då speciellt surrealismen och började även studera konstformen. Han börjar fotografera runt starten av 1930-talet och har faktiskt sin första utställning redan 1932 i New York. H.C-B tillbringar tid i flera länder och fotar under 30-talet och inleder även att arbeta med film med Paul Strand och senare även Jean Renoir. Han blir tillfångatagen av tyskarna under andra världskriget och är tre år i fångenskap lyckas fly efter att ha försökt tre gånger.

Efter kriget reser han över hela världen (Indien, USA, Europa, Sovjet, China, Mexico, Japan) och dokumenterar med sin kamera. I New York kommer han faktiskt att arbeta med sin egen postuma utställning som MoMa beslutat sig för att sätta upp, då man trodde att han dött under kriget. Han är delaktigt i att starta bildbyrån, Magnum Photos, tillsammans med andra fotografer med krigserfarenhet bl a Robert Capa där de arbetar fram riktlinjer för att förbättra fotograferas arbetsvillkor och rättigheter. H.C-B:s resande pågår till 70-talet och då han till viss del återgår till målning samt porträtt och landskapsfotograferande. H.C-B avlider i Frankrike 2004.[2]

H.C-B har kommit att betraktas som en av 1900-talets allra mest inflytelserika fotografer och framställs ofta som fader och pionjär av såväl gatufotografering som fotojournalism. Hans egen bok "The decisive moment" från 1952 betraktas rent allmänt som den viktigaste fotoboken på 1900-talet.[3]

Om bilderna och uttrycket

Som tidigare nämnts var H.C-B tidigt inspirerad av surrealismen, med förgrundsgestalter som Salvador Dali och Max Ernst, han har själv uttryckt att den riktning inom konsten var en formande influens för honom där surrealister ansträngde sig för att övertyga andra om densiteten och magin i vardagslivet.[4]

Detta är den primära delen av hans storhet, enligt mitt tycke, att kunna fånga det till synes vardagliga men att ändå berätta en historia med så många lager, ofta fångande människor från de mest socialt utsatta grupperna och i miljöerna från samhällets bakgårdar. Ett starkt inslag av socialrealism.

Det är redovisande, betraktande bilder av livet som är tagna i de flesta fall helt oarrangerade. Bilder som berättar en historia. Han själv betonade betydelsen av att fotografen kände en närhet till det som

[1] Richard Avedon on Henri Cartier- Bresson ininterview with Charlie Rose.https://www.apogeephoto.com/richard-avedon-henri-cartier-bresson-and-golden-ratio-compositions/
[2] Thames & Hudson Photofile (2006). Henri Cartier-Bresson. Thames & Hudson Photofile
[3] Understanding Henri Cartier-Bresson: Photo Icons Explained. https://www.youtube.com/watch?v=dD9dfr7XyFQ 2023
[4] Thames & Hudson Photofile (2006). Henri Cartier-Bresson. Thames & Hudson Photofile s 5

Mats Vinberg mchwinberg@gmail.com 0708 87 43 39

fotograferades.[5] Från att i början fotat med surrealistiska inslag blev han bilder mer av vad vi skulle kunna kalla gatufotografering. Men förutom det djupa sociala intresset av att visa på verkligheten – för verkligheten var viktigt – ”*reality has the last word*”[6] fanns två ingredienser till i hans bilder som starkt kännetecknar hans bildkonst.

Den andra viktiga komponenten hos H.C-B och är det som han själv kommit att definiera som – ”*the decisive moment*” och som då även gett titel på hans bok. ”Det avgörande ögonblicket” kan man hitta ursprunget från så tidigt som i slutet av 1800-talet där Stieglitz uttryckte det som ”*att vänta på ögonblicket när allting är i balans*”.[7] Detta kom att forma H.C-B:s koncept om att fånga ögonblicket. Där H.C-B beskrev det som fotografens ingripande genom sin hand och sitt öga för att avtäcka det vad han kallade ”*rytmen i världen av verkliga saker*”.[8]

Det som jag tycker är det tredje delen i H.C-B:s konstnärskap är hans osvikliga förmåga till komposition. Form, geometri, linjer och vinklar ofta har en avgörande del i att göra hans bilder och gör att de känns så balanserande, naturliga och rätt.[9] Detta är något som jag tycker är genomgående i hans bilder som också gör dem så lätta att titta på, även om innehållet kan vara jobbigt. Han lär ha fått frågan om vad som gör en bra bild och svarat med ordet - ”*Geometri*”.[10]

“*It may be said that geometry is to the plastic arts what grammar is to the art of the writer*” lär Guillaume Apollinaire[11] ha uttryckt och det förklarar väldigt väl geometrin betydelse.

Det finns ett antal regler som gärna framhålls när det talas om komposition inom bildframställning. Det kan vara Ledande linjer, Tredjedelsregeln, Uddaregel, Juxtaposition, Ram i ram, Lager och Gyllene snittet. Det finns många exempel i H.C-B:s konstnärskap där han tydlig visar att han i sina bilder var en mästare på dessa och att följa dem i sina bilder.[12]

Ett fint exempel på en av dessa regler, kanske den svåraste, är hans bild Hyères från 1932. Den är i mitt tycke ett tydligt exempel och ett mästerverk och som följer så tydligt det så kallade *Gyllene snittet* i sin komposition. Gyllene snittet har länge betraktats som en norm för harmoni mellan mått och proportioner inom måleri, foto, arkitektur etc.[13] Samma komposition finns att hitta i denna bild (se exemplet bland bilderna).

Bilden Hyères är inte bara en perfekt komposition, den är även ett bra exempel på ”*the decisive*

[5] HENRI CARTIER BRESSON - The Decisive Moment 1973_2007 https://www.youtube.com/watch?v=14ih3WgeOLs
[6] Brenson, M. (2006). Henri Cartier-Bresson. Dialogue between the eye and the heart. Thames & Hudson Photofile. S 1
[7] Rosenblum, N. (2019). *A world history of photography* (Femte upplagan). Abbeville Press Publishers. S. 267
[8] Rosenblum, N. (2019). *A world history of photography. S.491*
[9] Understanding Henri Cartier-Bresson: Photo Icons Explained. https://www.youtube.com/watch?v=dD9dfr7XyFQ 2023
[10] Article By Dr Elliot McGucken https://www.apogeephoto.com/richard-avedon-henri-cartier-bresson-and-golden-ratio-compositions/
[11] https://en.wikipedia.org/wiki/Guillaume_Apollinaire
[12] How to take photos like Henri Cartier-Bresson, Fredrik Trovatten. https://trovatten.com/henri-cartier-bresson/
[13] https://sv.wikipedia.org/wiki/Gyllene_snittet

Mats Vinberg mchwinberg@gmail.com 0708 87 43 39

moment". Den rusande cyklisten fångas mitt i en händelse. Eller som hoppet, i hans kanske mest kända bild Behind the Gare Saint-Lazare, tusendelen av en sekund innan mannen landar på den våta marken och förstör den perfekta spegelbilden. Där kan vi även hitta en koppling i affischen i bakgrunden med en grafiskt tecknad, till synes, hoppande figur (juxtaposition)

H.C-B lär ha uttryckt att fotografera är ett snabbare sätt än att teckna när man skall skapa en bild – "*The great passion is shooting photographs, which is accelerated drawings, a matter of intuition and recognition of a formal order...*".[14] Om man då betänker att han startade med att måla men efter ett tag tog kameran som verktyg för att skapa sina bilder blir det för mig logiskt med hans fina känsla för komposition. Att ta ett foto är som att göra en snabb skiss.

Utan att på något sätt jämföra sig känner jag igen kopplingen mellan teckning och foto och en naturlig känsla för form. Som tecknare tänker jag att du instinktivt blir tvingad att på ett vitt papper placera element i en struktur som gör att det hänger ihop, blir logiska och får ett samband. Det samma med att fota, men då med skillnad att du själv hittar verkliga objekt och dessa relationer med varandra. Det viktiga blir seendet, något som H.C-B också uttryckte "*it's all about seeing*".[15]

På något sätt känns det motsägelsefullt när jag hör H.C-B:s egna ord om sitt fotograferande. Det går enligt honom ögonblickligen och det handlar om enbart intuition. Allt finns där just då och sedan försvinner och det är inget man kan göra åt saken. Att det inte handlar om hjärna utan bara om känslighet och att allt sker instinktivt. "*Photography is an immedatiate action, drawing is meditition*"[16].

Det är inte utan viss besvikelse är att höra honom säga att det inte går att lära sig. Eller är det kanske hoppfullt? Det är bara att lita på sina instinkter.[17]

Han får det att verka så impulsivt, naturligt och nyfiket med fotograferande och det känns verkligen inspirerande med hans förhållningssätt. Han får det att låta så enkelt och naturligt samtligt som att det är sådan exakthet och perfektion. I mitt tycke – sann genialitet!

Historisk betydelse

Jag tycker att man kan goda grunder kan imponeras av H.C-B:s betydelse för fotohistorien och det känns nästan omöjligt att övervärdera hans "body of work" (udda uttryck möjligen men hittar inget bättre på svenska). Dels kan jag beundra hans naturliga förmåga för form, vilket nästa känns som att kan kunnat skapat standarden för komposition och bildframställning. Det är det rent konstnärliga.

H.C-B var även en föregångare till att förflytta fotograferandet från det arrangerande, stillastående till att fånga en händelse, att frysa ett ögonblick mellan något före och något efter. Detta var också

[14] Jeanneney, J-N (2003) Henri Cartier-Bresson. The man, the image & the world. a retrospective. Thames & Hudson. S. 10
[15] Jeanneney, J-N (2003) Henri Cartier-Bresson. The man, the image & the world. a retrospective. S. 15
[16] Henri Cartier-Bresson. The man, the image & the world. a retrospective. S. 322
[17] Henri Cartier-Bresson - The Decisive Moment 1973_2007 https://www.youtube.com/watch?v=14ih3WgeOLs

Mats Vinberg mchwinberg@gmail.com 0708 87 43 39

grunden för det vi kommer att kalla fotojournalism och som kom att bidra till uppkomsten av intresset för tidningar i slutet av 20-talet där fotografierna var huvudattraktionen.[18]

Förutom det rent konstnärliga och innehållsmässiga i sina bilder var han också på plats vid större världsomstörtande händelser och unika ögonblick. De sista tiderna i Kina innan Mao tog över och i det sista av det engelska Indien. Han lär även ha tagit den sista bilden av Gandhi innan han mördades knappt en timme efter fotot var taget. Han gjorde även betydande insatser dokumentärt genom hans resor till, för tiden, olika främmande kulturer.

Det går ju sannerligen inte heller att bortse från hans insats för fotografers rättigheter och möjligheter till yrkesverksamhet genom starten av Magnum Photos som än idag ägs kollektivt av några av världen mest kända fotografer[19]

Min metod

För att närma H.C-B sätt att fotografera har jag ingående tagit del av hans många bilder, läst litteratur samt sett filmer. Internet är givetvis en stor källa och det finns väldigt mycket information om honom. Men förutom honom som person har jag även fördjupat mig i fotografiska regler då det är en så tydlig ingrediens i hans bildskapande.

Uppgiften i denna slutinlämning för mig är alltså är att ”*arbeta i fotografens stil och förhållningssätt*”.

Med de tidigaste bilder som jag tagit under denna kurs, när jag ändå nog bestämt mig för att ha H.C-B som fotograf i min slutinlämning, ville jag fokusera på antingen i att komma nära ett ”decisive moment” eller i vart fall ha bilder som innehåller en eller fler berättelser, helst av varandra oberoende. Så med enbart dessa premisser tog jag mig an uppgiften då.

Jag försökte invagga mig i detta förhållningsätt:
”*But as for me, I enjoy shooting a picture. Being present. It’s a way of saying, “Yes! Yes! Yes!” It’s like the last three words of Joyce’s “Ulysses,” which is one of the most tremendous works which have ever been written. It’s “Yes, yes, yes.” And photography is like that. It’s yes, yes, yes. And there are no maybes. All the maybes should go to the trash, because it’s an instant, it’s a moment, it’s there!”.*[20]

Senare under mitt arbete hittade jag en film som även tar upp det rent tekniska i H.C-B:s fotografering:
- fotografera i svart/vitt
- fota med en fast lins (H.C-B tog sina foton med en Leica 35mm motsvarande 50mm brännvidd)
- ingen beskärning (oftast)
- ta bilder med 1/125 och med hyfsat liten bländare (för att inte få för litet skärpedjup).[21]

[18] Jeanneney, J-N (2003) Henri Cartier-Bresson. The man, the image & the world. a retrospective. S. 13
[19] Magnum Photos https://en.wikipedia.org/wiki/Magnum_Photos
[20] Article By Dr Elliot McGucken https://www.apogeephoto.com/richard-avedon-henri-cartier-bresson-and-golden-ratio-compositions/
[21] How to take photos like Henri Cartier-Bresson, Fredrik Trovatten. https://trovatten.com/henri-cartier-bresson/

Mats Vinberg mchwinberg@gmail.com 0708 87 43 39

Detta gav mig en ytterligare förutsättning, eller avgränsningar om man så vill, vid mina försök att efterlikna hans sätt att fotografera.

Alltså, ut och ta bilder. Uppdraget blir alltså ”*bara*” att hitta innehåll – fånga en händelse, våga närma dig och frysa ögonblicket. Gärna med de olika fotografiska reglerna som ledstjärnor. Snabbt och instinktivt. Hur svårt kan det vara?

Reflektioner

Mina erfarenheter efter att ha försökt arbeta i H.C-B:s stil är först och främst är att jag blir än mer imponerad av hans bilder. När jag sett så många fler bilder av honom och tittat på den ordentligt ser jag att det i princip alltid är bilder som är fantastiska till sin form. När jag sedan adderar att de också väldigt ofta berättar en historia, ett skeende, så fördjupas min beundran. Så i grunden inser jag hur svårt det var att få till bilder med dessa båda delar.

Det andra är att jag verkligen försökt under senare tid anamma hans förhållningssätt att inte tänka för mycket, låt det gå på intuition och låt bilden komma till dig, ”*Yes, yes, yes*”. Var där i stunden och fånga ögonblicket. Detta sätt att ”skjuta från höften” är nytt för mig och känns väldigt spännande. Att upptäcka i mörkrummet vad som fångats är[22] i stället för att fastna i själva avtryckartillfället med en massa inställningar av kameran, zoomning, ljus etc. (Ja, jag vet, det är digitalt bilder jag tar så mörkrummet kan skippas, men ni förstår andemeningen).

En möjlig invändning jag fångat upp vid läsning kommentarer och betraktelser kring hans skapande är huruvida allt verkligen gått så spontant som han själv gör sken av. Det hävdas att han faktiskt inväntat situationen och ägnat sig år fotofiskning för att få till den där unika bilden.[23]

Alldeles oavsett om det skulle finnas inslag av inväntan så kan jag inte annat än att känna en djup beundran kring H.C-B:s fotografier. Den grundar sig på att han lyckas och behärskar så många moment, komposition, ögonblick och till synes den instinktiva känslan samt glädjen i fotograferandet. Detta är delar som jag själv verkligen vill utveckla hos mig själv – och att tänka mer ”*yes, yes, yes”.* Att låta bilderna komma till sig.

[22] Jeanneney, J-N (2003) Henri Cartier-Bresson. The man, the image & the world. a retrospective. S. 12
[23] About photography https://aboutphotography.blog/blog/2020/1/20/hyres-france-the-cyclist-by-henri-cartier-bresson

Mats Vinberg mchwinberg@gmail.com 0708 87 43 39

Bildbilaga

Henri Cartier- Bresson

Hyeres, 1932

Gyllene snittet[24]

[24] https://www.widewalls.ch/magazine/composition-in-photography

Mats Vinberg mchwinberg@gmail.com 0708 87 43 39

Behind the Gare Saint-Lazare, 1932

Mats Vinberg mchwinberg@gmail.com 0708 87 43 39

US-Army versus Notre-Dame football game, New York, 1947

Mats Vinberg mchwinberg@gmail.com 0708 87 43 39

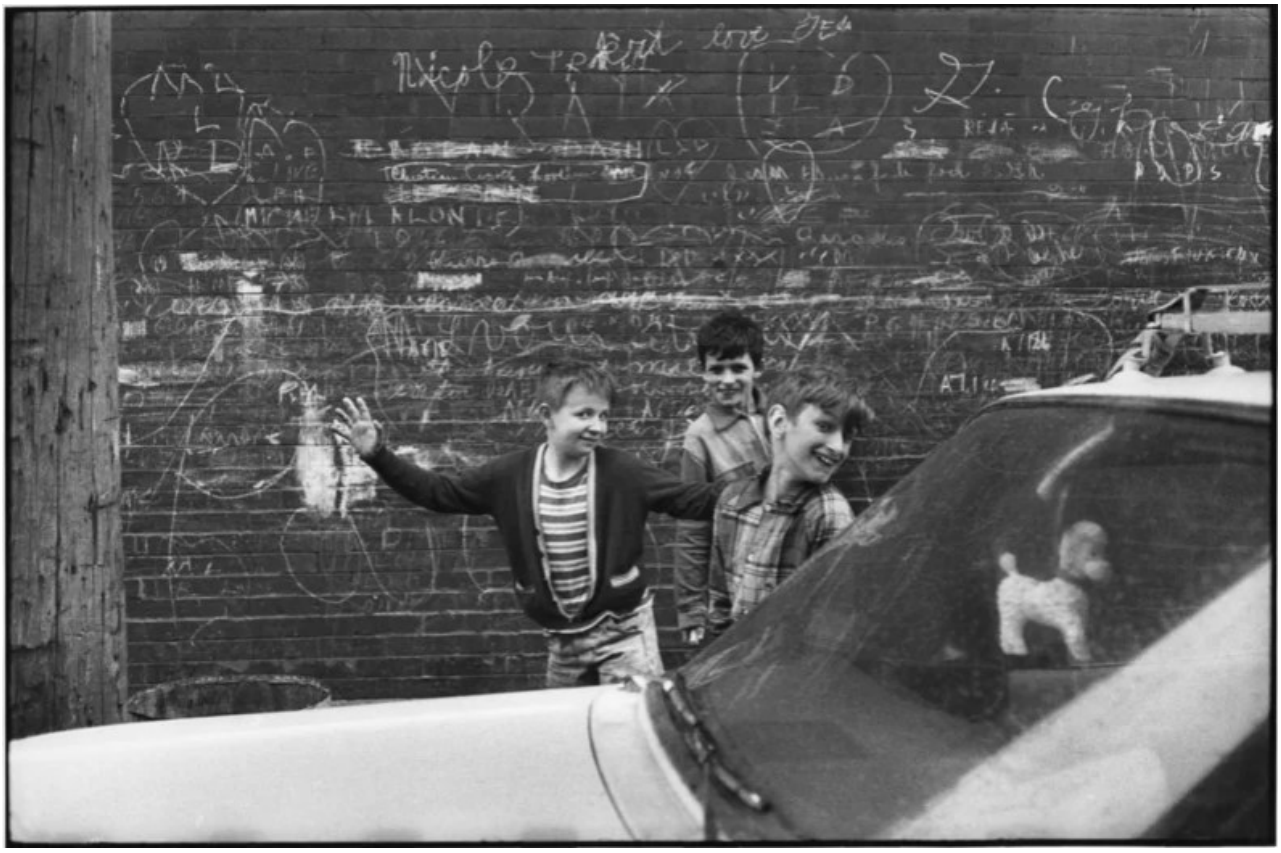

Three Juveniles, Montreal, 1964

Mats Vinberg mchwinberg@gmail.com 0708 87 43 39

Knoxville, 1947

Railway Station, 1957

Fotohistoria, Mittuniversitetet. HT 2024
Slutinlämning 3:1. Datum: 241103

Mats Vinberg mchwinberg@gmail.com 0708 87 43 39

Arizona, 1947

Mats Vinberg mchwinberg@gmail.com 0708 87 43 39

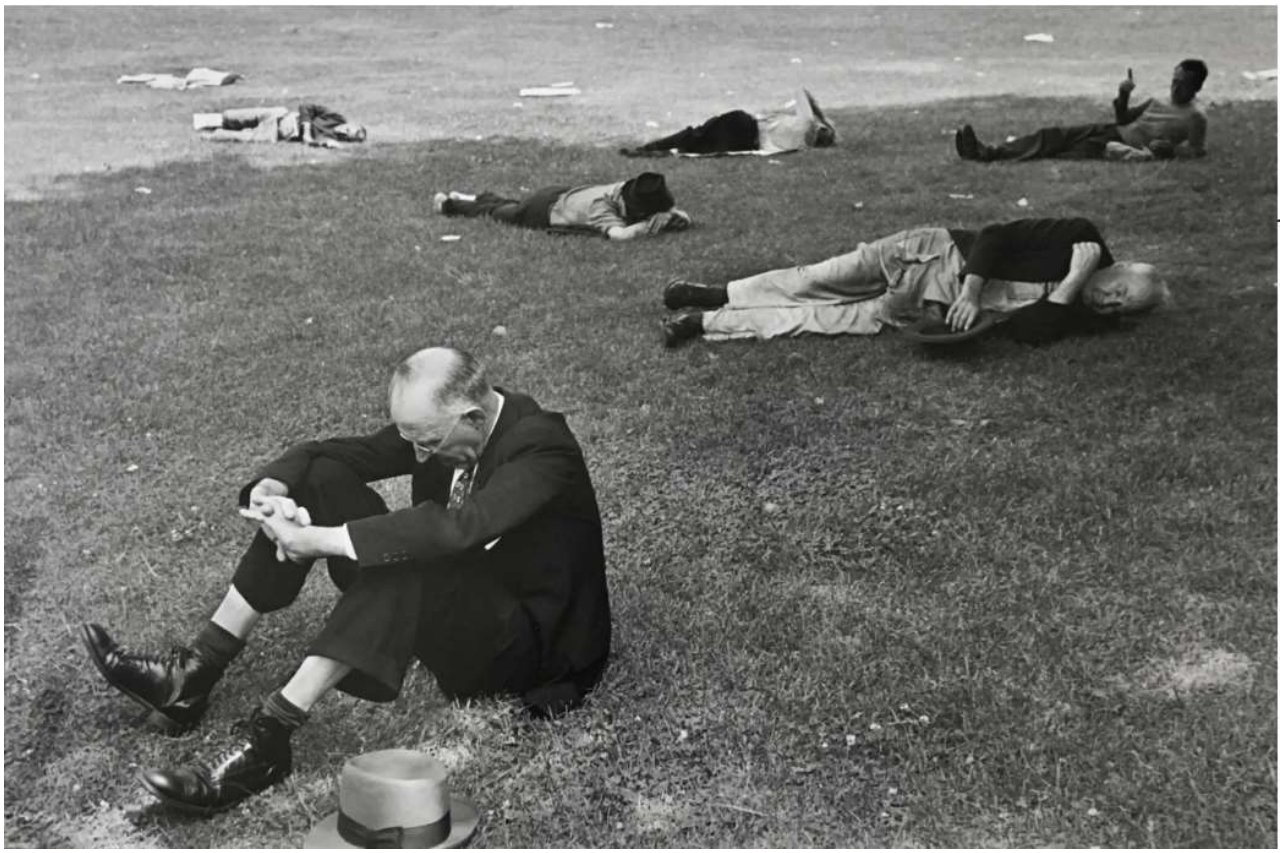

Boston Commons, 1947

Mats Vinberg mchwinberg@gmail.com 0708 87 43 39

Madrid, 1933

Mats Vinberg mchwinberg@gmail.com 0708 87 43 39

Mina bilder

Lager, 5 september 2024

Fotohistoria, Mittuniversitetet. HT 2024
Slutinlämning 3:1. Datum: 241103

Mats Vinberg mchwinberg@gmail.com 0708 87 43 39

Olika/lika, 12 oktober 2024

Mats Vinberg mchwinberg@gmail.com 0708 87 43 39

Förbindelser, 14 september 2024

Fotohistoria, Mittuniversitetet. HT 2024
Slutinlämning 3:1. Datum: 241103

Mats Vinberg mchwinberg@gmail.com 0708 87 43 39

Hyeres pastiche, 26 september 2024

Fotohistoria, Mittuniversitetet. HT 2024
Slutinlämning 3:1. Datum: 241103

Mats Vinberg mchwinberg@gmail.com 0708 87 43 39

Väntan, 15 oktober 2024

Fotohistoria, Mittuniversitetet. HT 2024
Slutinlämning 3:1. Datum: 241103

Mats Vinberg mchwinberg@gmail.com 0708 87 43 39

Blickfång, 17 oktober 2024

Fotohistoria, Mittuniversitetet. HT 2024
Slutinlämning 3:1. Datum: 241103

Mats Vinberg mchwinberg@gmail.com 0708 87 43 39

Ackord, 17 oktober 2024

Fotohistoria, Mittuniversitetet. HT 2024
Slutinlämning 3:1. Datum: 241103

Mats Vinberg mchwinberg@gmail.com 0708 87 43 39

Upptäckt, 18 oktober 2024

Fotohistoria, Mittuniversitetet. HT 2024
Slutinlämning 3:1. Datum: 241103

Mats Vinberg mchwinberg@gmail.com 0708 87 43 39

OBS! Detta är inte ett foto jag tagit och ligger utanför min inlämning.

Ville bara skapa möjlighet till reflektion/diskussion. Detta är ett AI genererat foto skrivet med instruktionen ”imitate a Henri Cartier-Bresson photo”.

Bild gjord på https://deepai.org/

Mats Vinberg mchwinberg@gmail.com 0708 87 43 39